

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

"ЗАТВЕРДЖУЮ"

Проректор з наукової роботи та
міжнародного співробітництва

Володимир СРМАЧЕНКО

Міжнародна безпека

робоча програма навчальної дисципліни

Галузь знань
Спеціальність
Освітній рівень
Освітня програма

29 «Міжнародні відносини»
29? «Міжнародні економічні відносини»
третьій (освітньо-науковий)

Міжнародні економічні відносини

Статус дисципліни
Мова викладання, навчання та оцінювання

вибіркова
українська

Завідувач кафедри міжнародних
економічних відносин

Ірина ОТЕНКО

Харків
2021

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

"ЗАТВЕРДЖУЮ"

Проректор з наукової роботи та
міжнародного співробітництва

Володимир ЄРМАЧЕНКО

Міжнародна безпека

робоча програма навчальної дисципліни

Галузь знань	29 «Міжнародні відносини»
Спеціальність	292 «Міжнародні економічні відносини»
Освітній рівень	третій (освітньо-науковий)
Освітня програма	Міжнародні економічні відносини

Статус дисципліни
Мова викладання, навчання та оцінювання

**вибіркова
українська**

Завідувач кафедри міжнародних
економічних відносин

Ірина ОТЕНКО

**Харків
2021**

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри міжнародних економічних відносин

Протокол № 1 від 05.01.2021 р.

Розробники:

Отенко Ірина Павлівна, д. е. н., проф., завідувач кафедри міжнародних економічних відносин

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри

Анотація навчальної дисципліни:

У сучасному глобалізованому світі продовжує посилюватися дисбаланс сил у процесі підтримки міжнародної безпеки, який прямо загрожує стабільному соціально-економічному росту. Тому підтримка міжнародної безпеки - це серйозний фактор впливу на розвиток міжнародних відносин.

Програма вивчення навчальної дисципліни «Міжнародна безпека» складена відповідно до освітньо-наукової програми підготовки докторів філософії зі спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є міжнародна безпека та її роль у становленні світового господарства та міжнародних економічних відносин.

Метою викладання навчальної дисципліни є розвиток у аспірантів дослідницьких навиків високого рівня в предметній області, що направлені на отримання нових наукових знань, підготовку до захисту дисертації..

Основними завданнями вивчення дисципліни «Міжнародна безпека» є:

набуття розуміння проблем міжнародної безпеки на засадах концепції сталого розвитку світової/ національної економіки, організації системи міжнародної безпеки, технології дослідження, виявлення та аналізу факторів міжнародної безпеки; оволодіння вміннями виділяти ознаки видів міжнародної безпеки при формуванні ключових питань предметної області дослідження, ідентифікувати та оцінювати вплив факторів міжнародної безпеки на стан та тенденції сталого розвитку світового господарства/ національної економіки, міжнародних економічних відносин.

Характеристика навчальної дисципліни

Курс	1А
Семестр	2
Кількість кредитів ECTS	5
Форма підсумкового контролю	Залік

Структурно-логічна схема вивчення дисципліни

Пререквізити	Постреквізити
Світове господарство, тенденції та закономірності його розвитку	Конкуренція на міжнародних ринках

Компетентності та результати навчання за дисципліною

Компетентності	Результати навчання
Здатність проведення досліджень на відповідному рівні	Приймати обґрунтовані рішення з проблем міжнародних економічних відносин за невизначених умов і вимог, працювати самостійно і в команді, брати на себе ініціативу та відповідальність, мотивувати та керувати роботою інших для досягнення поставлених цілей, забезпечувати якість виконуваних робіт, аргументувати результативність економічної діяльності у мінливому середовищі
Здатність приймати обґрунтовані рішення щодо налагодження міжнародних економічних відносин на всіх рівнях їх реалізації	Креативно мислити, проявляти гнучкість у прийнятті рішень на основі логічних аргументів та перевірених фактів в умовах обмеженого часу і ресурсів на засадах використання різних діагностичних методологій провідних міжнародних організацій. Аналізувати нормативно-правові документи, оцінювати аналітичні звіти, грамотно використовувати нормативно-розпорядчі документи та довідкові матеріали, вести прикладні аналітичні розробки, професійно готувати аналітичні матеріали
Здатність визначати й оцінювати прояви економічного глобалізму, виклики та дисбаланси глобального розвитку та їх вплив на міжнародні економічні відносини	Розробляти та досліджувати адаптивні моделі вирівнювання дисбалансів та нівелювання загроз глобального розвитку, пропонувати варіанти вирішення проблем за результатами дослідження
Здатність аналізувати й оцінювати гео економічні стратегії країн з позиції національних економічних інтересів	Визначати гео економічні стратегії країн та їхні регіональні економічні пріоритети з урахуванням національних економічних інтересів і безпекової компоненти міжнародних економічних відносин у контексті глобальних проблем людства й асиметричності розподілу світових ресурсів
Здатність прогнозувати тенденції розвитку міжнародних ринків з урахуванням кон'юнктурних змін	

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Міжнародна безпека в світових економічних відносинах

Тема 1. Введення до міжнародної безпеки (теоретичні засади міжнародної безпеки)

Тема 2. Система забезпечення міжнародної безпеки

Тема 3. Новий порядок денний для міжнародної безпеки

Змістовий модуль 2. Рівні формування міжнародної безпеки.

Тема 4. Глобальна безпека

Тема 5. Регіональна безпека.

Тема 6. Концепція національної безпеки України

Перелік практичних занять, а також питань та завдань до самостійної роботи наведено у таблиці «Рейтинг-план навчальної дисципліни».

Методи навчання та викладання

При викладанні навчальної дисципліни «Міжнародна безпека» використовується комплексний підхід поєднання традиційних та інноваційних методів активізації навчально-пізнавальної діяльності аспірантів: від академічних методик до складних, інтерактивних трансформативно-феноменологічних, пошукових підходів, які передбачають застосування таких навчальних методів та технологій, як: проблемні лекції (Тема 4, 5, 6), дискусії (Тема 1, 3), презентації (Тема 1 -6), дебати (Тема 6), самостійні творчі завдання (Тема 2 -6) тощо.

Порядок оцінювання результатів навчання

Оцінювання результатів вивчення аспірантами навчальної дисципліни «Міжнародна безпека» здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою.

Оцінювання здійснюється за такими видами контролю:

поточний контроль, що здійснюється упродовж семестру під час проведення лекційних і практичних, занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 100 балів);

підсумковий контроль, що здійснюється у формі заліку. Якщо аспірант упродовж семестру накопичив 60 і більше балів, залік ставиться автоматично і становить суму накопичених балів від 60 до 100.

Поточний контроль містить оцінювання робіт студента під час:

лекцій: експрес-опитування за умови відповіді аспірантом на поставлені викладачем питання, які свідчать про ступінь засвоєння лекційного матеріалу. Загальна кількість балів – 23.

практичних занять:

активна робота на парі (4 бали за кожне заняття залежно від складності виконуваних завдань) за умови виконання аспірантом практичних завдань, участі аспірантів в обговореннях, дискусіях. Загальна кількість балів – 32.

презентації, що мають бути виконані в середовищі PowerPoint. Максимальна оцінка ставиться за умови наявності не менше, ніж 10 слайдів, які у повній мірі розкривають зміст обговорюваних питань. Бали за презентацію є частиною оцінювання результатів самостійної роботи у вигляді виконання індивідуальних завдань.

експрес-опитування, оцінка за яке є складовою оцінювання активної роботи на парі студента;

поточна контрольна робота, максимально оцінюється в 25 балів. Контрольна робота містить тестові і ситуаційні завдання, виконується в ПНС.

самостійної роботи:

виконання завдань за темами, кожне з яких оцінюється у 5 балів (разом 10) і спрямоване на перевірку результатів навчання за декількома темами навчальної дисципліни;

індивідуальне творче завдання за темою дисертації. Максимальна оцінка: 10 балів, яка може бути отримана за написання і опублікування упродовж семестру статті або тез доповідей на конференції..

Аспіранта слід **вважати атестованим**, якщо сума балів, одержаних за результатами підсумкової/семестрової перевірки успішності, дорівнює або перевищує 60.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни за семестр складає: "60 і більше балів – зараховано", "59 і менше балів – не зараховано" та заноситься у залікову "Відомість обліку успішності" навчальної дисципліни.

Виставлення підсумкової оцінки здійснюється за шкалою, наведеною в таблиці «Шкала оцінювання: національна та ЄКТС». Форми оцінювання та розподіл балів наведено у таблиці «Рейтинг-план навчальної дисципліни».

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно	не зараховано

Рейтинг-план навчальної дисципліни

Тема	Форми та види навчання		Форми оцінювання	Мак бал
Тема 1.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція 1	Введення до міжнародної безпеки (теоретичні засади міжнародної безпеки)	Активне слухання, складання конспекту, участь у дискусії	-
	Практичне заняття	Практичне (семінарське) заняття 1. Формування конкретної предметної області дослідження: виявлення актуальної проблеми МБ в аспекті предметної області	Презентація предметної області, постановка задачі	4
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Ознайомлення з рейтинг-планом, технологічною картою, переліком рекомендованої літератури, вимогами до доповіді, презентації та есе, їх тематикою		-
Тема 2.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція 2	Система забезпечення	Активне слухання,	4

		міжнародної безпеки	конспект	
	Практичне заняття	Практичне заняття. Формування конкретної предметної області дослідження: визначення функцій та завдань МБ	Презентація предметної області, постановка задачі	4
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття: робота з науковою літературою, статистичними джерелами, оглядами, робота в мережі Інтернет, огляд теоретичного матеріалу з теми 2.		-
Тема 3	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція 3	Новий порядок денний для міжнародної безпеки	Активне слухання, конспект	4
	Практичне заняття	Проектування інституціонального поля вирішення актуальної проблеми на засадах забезпечення міжнародної безпеки	Доповіді, обговорення проблеми в спільному колі. Презентація доповіді	4
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття: робота з науковою літературою, словниками, робота в мережі Інтернет, огляд теоретичного матеріалу		-
		Підготовка до експрес-опитування	Підготовка доповіді та презентації до неї	-
Тема 4	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція 4	Глобальна безпека	присутність, конспект	4
	Практичне заняття	Проектування інституціонального поля вирішення актуальної проблеми: опис рівнів міжнародної безпеки	Доповіді, обговорення проблеми в спільному колі. Презентація доповіді	4
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття: робота з навчальною, науковою та довідковою літературою. Підготовка презентації	Підготовка проектної частини дослідження (тез, статті) з актуальної проблеми міжнародної безпеки	5

Тема 4	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція 5	Глобальна безпека	Комбіноване опитування	4
	Практичне заняття	Визначення основних концептів, конструктивів, методів дослідження	Доповіді, обговорення проблеми в спільному колі.	4
	<i>Самостійна робота</i>			
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття: робота з науковою літературою, статистичними джерелами, оглядами, робота в мережі Інтернет, огляд теоретичного матеріалу з теми .	Підготовка доповіді та презентації до неї	-	
Тема 5	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція 6	Регіональна безпека	Комбіноване опитування	3
	Практичне заняття	Застосування методів інформаційно-аналітичного забезпечення дослідження: використання загальнонаукових та спеціальних методів	Обговорення проблеми в спільному колі, доповіді	4
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття: робота з науковою літературою, статистичними джерелами, оглядами, робота в мережі Інтернет	Підготовка доповіді та презентації до неї	-
	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція 7	Регіональна безпека	Комбіноване опитування	2
	Практичне заняття	Застосування методів інформаційно-аналітичного забезпечення дослідження: використання загальнонаукових та спеціальних методів	Обговорення проблеми в спільному колі, доповіді	4
<i>Самостійна робота</i>				
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття: робота з науковою літературою, статистичними джерелами, оглядами, робота в мережі Інтернет	Підготовка наукової статті, тез доповідей	10	

Тема 5	<i>Аудиторна робота</i>			
	Практичне заняття	Застосування методів інформаційно-аналітичного забезпечення дослідження: використання загальнонаукових та спеціальних методів	Обговорення проблеми в спільному колі, доповіді	5
	<i>Самостійна робота</i>			
		Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття: робота з науковою літературою, статистичними джерелами, оглядами, робота в мережі Інтернет	Підготовка доповіді та презентації до неї	
Тема 6	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція 8	Концепція національної безпеки України	присутність, конспект	2
	Практичне заняття	Застосування методів інформаційно-аналітичного забезпечення дослідження: використання загальнонаукових та спеціальних методів	Обговорення проблеми в спільному колі, доповіді	4
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття: робота з науковою літературою, статистичними джерелами, оглядами, робота в мережі Інтернет	Підготовка робочого варіанту дослідження (тез, статті) з актуальної проблеми міжнародної безпеки	25

Рекомендована література

Основна

1. Отенко І. П. Теорія управління безпекою соціальних систем: навчальний посібник / укл. І. П. Отенко, Н. О. Москаленко, Г. Ф. Азаренков. – Харків: Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2014. – 220 с.
2. Отенко, І. П. Економічна безпека підприємства [Текст] : навч. посіб. / Харківський національний економічний університет. – Харків : ХНЕУ, 2012. – 251 с.
3. Безопасность жизнедеятельности : учебное пособие / В. И. Бондин, Ю. Г. Семехин. – Изд.: Инфра-Москва, 2012. – 349 с.
4. Кавун С.В. Система економічної безпеки: методологічні та методичні засади. – Харків : Вид. ХНЕУ, 2009.
5. Шевченко Л.С., Гриценко О.А., Камінська Т.М., Макуха С.М. та ін. Міжнародна економіка. Навчальний посібник. – Харків : Право, 2012.
6. Мініатлас людської безпеки. MiniAtlas of Human Security. – Washington : The

World Bank; HSRP, 2008. – 64 p.

7. Кузнецов, О. О. Захист інформації та економічна безпека підприємства [Текст] : монографія. – Харків : ХНЕУ, 2008. – 359 с.

Додаткова

8. Пономаренко, В. С. Концептуальні основи економічної безпеки [Текст] : монографія / Харківський національний економічний університет. – Харків : ХНЕУ, 2008. – 255 с.

9. Ліпкан В. А. Безпекознавство : навч. Посіб. / В. А. Ліпкан. – Київ. : Вид-во Європ. ун-ту, 2003. – 208 с.

10. Ліпкан В. А. Національна безпека України : навч. посіб. 2-ге видання. / В. А. Ліпкан. – Київ. : КНТ, 2009. – 576 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

11. Про основи національної безпеки України: Закону України // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, № 39, ст.351 (із змінами) [Електронний ресурс]. – Режим доступу до : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/964-15>

12. Ситник Г. П. Безпека держави крізь призму особливостей сучасного етапу цивілізаційного розвитку [Електронний ресурс] / Г. П. Ситник. – Режим доступу : <http://nationalecurity.org.ua/category/library>.

13. Стратегія державної політики сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://president.gov.ua/documents/14621.html>.

14. Стратегія національної безпеки України «Україна у світі, що змінюється». [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/105/2007>.

15. Європейський союз [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.europarl.eu.int>

16. Королевский институт международных отношений (The Royal Institute of International Affairs). – Режим доступу : <https://www.chathamhouse.org>

17. МЗС України (офіційний сайт). – Режим доступу : <https://mfa.gov.ua/ua>

18. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. – Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua/>

19. Міжнародна безпека. Сайт персональних навчальних систем ХНЕУ ім. Семена Кузнеця : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://pns.hneu.edu.ua/course/>